

UN MANUSCRIS DE TINEREȚE AL PROFESORULUI G. I. TOHĂNEANU

Printre manuscrisele păstrate de Profesorul G.I.Tohăneanu se află cel pe care îl reproducem alăturat în copie foto și pe care încercăm să-l comentăm minimal. Cele mai multe manuscrise pe care Profesorul le-a păstrat conțin inegalabilele traduceri din opera lui Vergiliu, manuscrise care depun mărturie despre cunoașterea impecabilă a limbii latine, despre inventivitatea lexicală a Profesorului și despre capacitatea sa de găsim directă a soluțiilor optime în ce privește versificația și imaginile traducerii.

Manuscrisul de față (formularea din titlu – **de tinerețe** – va fi imediat justificată) face parte din arhiva „de suflet” a Profesorului, pentru că păstrarea lui nu se justifică altfel din anii 1955-1960, când, probabil, l-a conceput autorul. Erau anii „debutului” său didactic la Universitatea din Timișoara, ani în care a început să publice comentarii pertinente despre poezia românească. Manuscrisul este format din 7 (șapte) file format A4, scrise cu cerneală albastră, file numerotate în colțul din dreapta sus cu creionul (probabil după ce manuscrisul a fost considerat ca încheiat). Presupunerea noastră că numerotarea a fost făcută ulterior încheierii manuscrisului se bazează și pe faptul că textul a fost revăzut sigur, iar intervențiile în text sunt făcute cu același tip de creion (posibil cu același creion) cu care sunt numerotate paginile. În afara celor 7 file numerotate, manuscrisul mai are două file (la începutul lui) nenumerotate (cărora le vom spune **a** și **b**) și care fac iarăși dovada că textul manuscrisului este din tinerețea Profesorului. Manuscrisul nu are titlu, dar se poate deduce ușor din conținutul său că este o formă incipientă a comentariilor despre limba și stilul operei poetice a lui Tudor Arghezi. Câteva cuvinte despre filele nenumerotate. Textul incipient

al unui comentariu despre poezia argheziană a fost abandonat la mijlocul filei **b**. După formulările de pe filele **a** și **b** se vede că Profesorul n-a fost mulțumit de felul în care debutase comentariul său despre Arghezi. Multe aprecieri exprimate prin adjective superlative, rânduri șterse, repetiții nepotrivite stilului Profesorului determină renunțarea la acest început de comentariu. Iată câteva sintagme: „conținut, prin adâncime și vastitate, tulburător”, „marele poet a fiert și a strecurat densele ei sucuri [ale limbii, n.n.]”, „ungherele tainice – de o tainică frumusețe – ale limbii”, „limpezi și mândre cupole, cu largi și profunde ecouri” etc.

Cele 7 file numerotate sunt acoperite de scrisul, ușor înclinat spre dreapta, al Profesorului pe o singură față, cu excepția filelor 2 (unde, pe verso, este transcrisă o strofă dintr-un poem arghezian) și 7 (în care, pe verso, se încearcă o concluzie a comentariului din articol). Calitatea hârtiei, „ezetarea” în unele formulări și, mai ales, confruntarea cu viitoarele exegeze stilistice despre poezia lui Arghezi ne întăresc convingerea că e un manuscris **de tinerețe**. Unele formulări despre ritmul arghezian, despre sintaxa poeziei argheziene (dislocările sintactice, densitatea exprimării, contragerea prin participiu, gerunziu sau adjectiv) au fost reluate (de cele mai multe ori ca idee) în studiile ulterioare despre Arghezi: *Elemente de sintaxă poetică în stilul lui Tudor Arghezi*, în „Scrisul bănățean”, 1961, nr. 1, *Sintaxa poetică a lui Tudor Arghezi. Ordinea cuvintelor*, în „Scrisul bănățean”, 1961, nr. 2 și *Sintaxa operei poetice a lui Tudor Arghezi* (text definitiv în volumul **Dincolo de cuvânt**, București, 1976, pp. 152-181). Corecturile sunt puține, în general exemple din opera poetică argheziană, adăugate textului, care vin să întărească formulările exegetului. Cu creionul sunt subliniate formulările esențiale (probleme care formează osatura comentariului) și unele din vocabulele și sintagmele poetului, care sunt discutate de Profesorul G. I. Tohăneanu. Manuscrisul este valoros și interesant prin valoarea sa documentară, oferind celor interesați o mostră din laboratorul de lucru al Profesorului.

Prof. Ligia Tohăneanu

Dalta și miștră, pluguț și cocănel —
sunt unelte pe care poetul și le ar vrea ale sale.
~~Cuvântul e pe ca maramă și pe ca pânză;~~
~~poetului, Cuvântul e asemenea fier — miștrul,~~
e ~~peștera~~ fieroasă, și e crustă, rămasă.

Cuvântul — îmbătrânit și increment —
rostit de sute de generații — e istovit și stors ?
Nu! Poetul îl adălușește și îl împănă,
și se poartă ^{cu} ~~prudență~~ ^{cu} ~~și~~ și îi răsare rugina
și — primum ~~et~~ ~~terciu~~ — îl
primăria-l și enclavă-l, și — e
redarui, și spulberă flăcări, și îngheți
și și țigare.

Și mi fii verbul lui
A flăcări rătăcești ...

la care naș, angrenajul. l o singur dat: ②
fuziua se-a fat și stăruie; alături de au. a pron. ob.
Eu o vată de piceas la un dus și micat; se pron. ufl.

Nu v-am sădit și nu v-am semănat
Ati în colții m. drăgii de țarină
Pierne din țguri v-a pus și semănat [v-o]
și de ogor v-ati prins cu. lătrare.

Au l pron. refl. - Culoarea și acelul s-au dus și micat [s-au]
- Ca pleava a țarină s-au dus și micat.

Au uit: mă voi lua și duce departe
+ pron. ob

Naș. cui? + pron. refl: Aici se-a-nvățat și șke'
și se traci și saltă [se-o]
sau: se și bune și scaltă [se-o]

chiar la distanță: Au isprăvit încolbul din și m. propriet
'ef. resp. personal!
Puhane

intere - m. clari această tendință. Răm. în bădăci.
(subord), adeseori înlocuiri pri. caști. o saamă puzgărie, și
subiectiv sau chiar ca într. nom. și o mare deosebire obil.

Al: } S-ar fi ales de băie, cava, Abame, cui [dacă au fi. ind.]
Puncta aha respită la rașii din încurcătura:
și de trufii celui ce, grat, se poimăneste

Procedul și comb. cu nimb. de locuri tipic:

și boui cară greul jămăritului, dar cum
foran au s-ar abate, redus de ou din' dam? [dacă n-au
fi. din de ou]

Subiectivul astfel obținut este remarcabil;

Înținura de curvite, din grai. șare și curvite;
Nu au, cercurate, făgăsur curvite

Statutele își arată puterea ca conștient
de a scrie noaptea și ca un zvon ogil
Pe care frământându-l în sech și nădăd
De a înghețat peștele, la-o junci, și cioplă.

Topica, artina afect. acur. si a umbelilo siudactive 4
este unel du cog. ubi cu argumelo ale stelulu' a mardupret.
Elemente logice sintagmatici, sint. rufte du raxent la lege,
„dphimati” - ipotezi unel de actul.

Agur, stelul rupa de la fund
Pamintul greu, muncat cu busuamne
Si cu nadepte, pino ce, notind,
dura - si esapa ^{cutul} ~~lesul~~ pe m. ote.

de cele m. m. a' - determinantul - atribut sau atributiv
este supradit de determinatul tau.

- a) - Pan lectu ba, de hambils moderni -
- hacha bei, richo pe tru grasini
cu scara - sa unelut, de mu ci garii -
b) - Tacuna voute si le a pinhet
Cao - o faceau pe nume si rasun

Intr. detum. si detum. iant de obiecte, osted si
o punctate scara, avu curut, cet x nealeyat,
aveau compl. cov. ale ped., cap. pnu adobe:

Avai otravo - u fine, de abunci, de casturas.

Acumena vreau: sind m. eles accoribile lecturi viz-
chil, notind punit, restabileste in placari
legatut sunt logice subiective apasand sferamati.

Trasau m. tari,
dura, alabura, p. p. m.

Neasculdun de vental de la stuy

Te a' aruncat in ploa verde a zote.

Si veru le facum, le zambile.

Putei te amabile de la rug

Inutil de oge Intrauand x remanent consecutiv
angre intinabile, o adevarata de hui co o puzel
sau detum. cov. rol gramatical:

Am. est dilata: astfel volumul se măsoară, ⁷
valorii concentrate în ^{semnificații} ~~semnificații~~ ^{opozite}, imbricată și
cu semnificații sensuri înaintea ei, de o mare abilitate.
Poetul nou, conștient de această mărime este:

Amale, din slove, nu le

Și, din mătasea, funer le -

Tensiunea ungl. stă în în levi să vede
și prin potestățile semnificațiilor proprii și forma
a auzului: veți, înțelesuri, sugere date,
cu ambile valor. ^{semn} într'un singur cântec:

Și prin ze tenură pe creșterea cerească

Și peșante - o haină și brici

Sau: Cătra au ucis

Epășon ori în funer, ori un vis

Multe și înțeles, lucruri și aș putea spune
m. ale, deopotrivă. Dar timpul de ne la grădina
Așeză: și poezia. Prinosi eveni a cele - că
și săli mari în care timpul ținea și adevărat

Pentru că, ^{chabatur} ~~și~~ habanul umorului și profunz
miliunile minuscule noastre, ^{peșter} ~~și~~ ^{cu popoare} ~~și~~ ^{acum}
30 de ani, murel adevăratului și al ^{și} ~~și~~ ^{și}

O! da-mi puterea să scriu
O lume răgă, încreștind
Și să tenură apoi în funer
O alta, lungă și blândă

